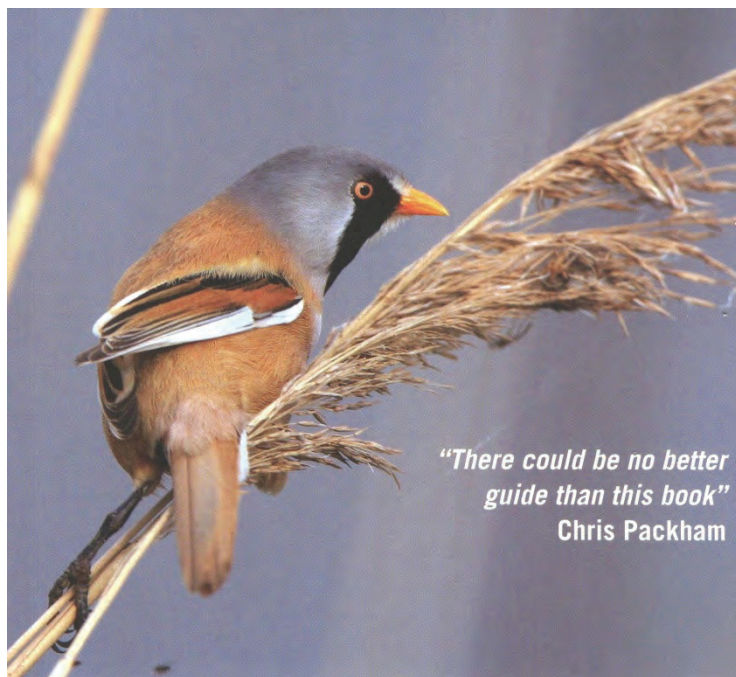

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

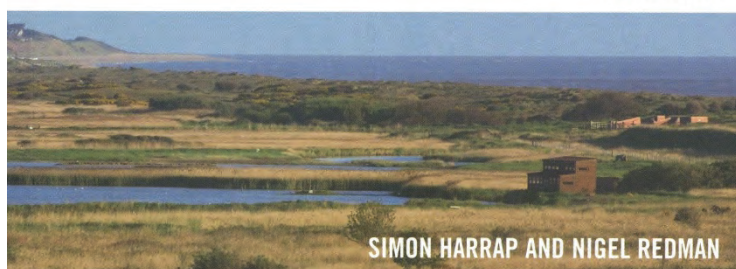
Jelle van Dijk

Harp S & N. Redman, 2010. *Where to watch birds in Britain*. Christopher Helm, London. 672 p. Prijs €22

WHERE TO WATCH BIRDS IN BRITAIN

SECOND EDITION

In de Strandloper van maart 2010 is te lezen dat dit jaar begonnen is met de aanschaf van een serie vogelreisgidsen voor onze verenigingsbibliotheek. Onze leden zwermen uit over geheel Europa (en nog verder!) en steeds vaker wil men op vakantie ook de regionale avifauna leren kennen. Vogelreisgidsen kunnen daarbij uitstekende diensten verlenen. Zo waren wij dit voorjaar in de buurt van Anklam in het oosten van

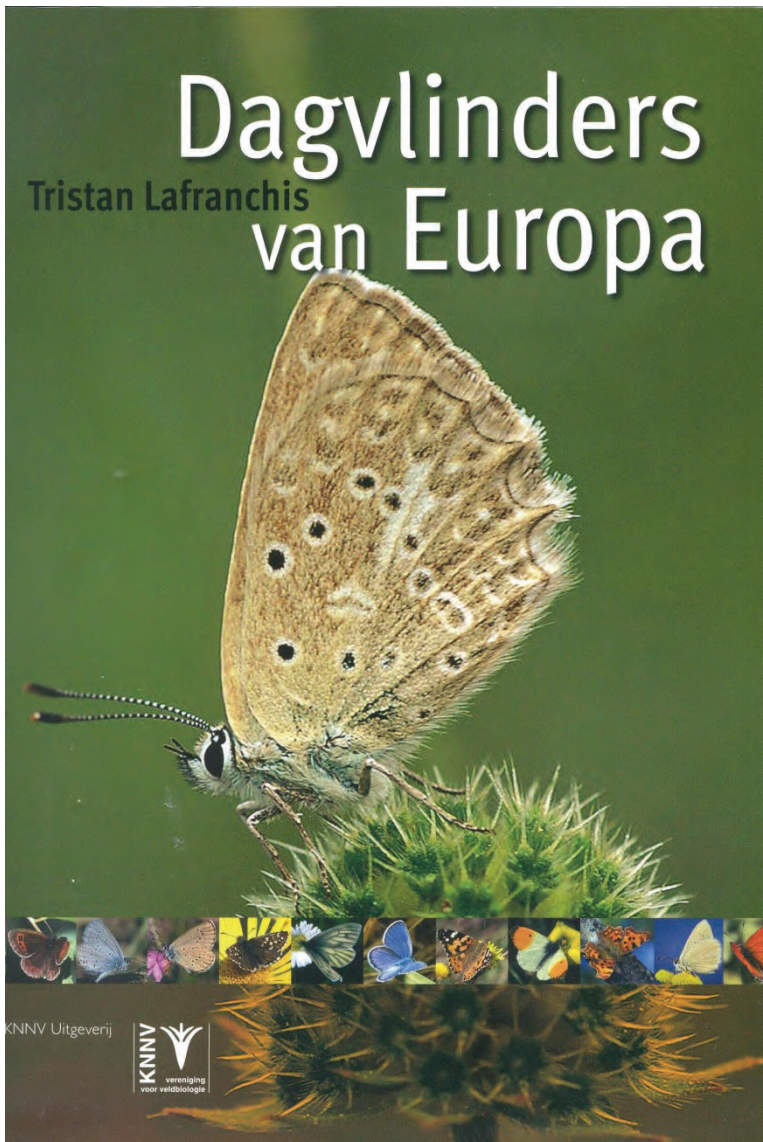
Duitsland. Dankzij de nieuwe gids *Vögel beobachten in Ostdeutschland* werd het de soortenrijkste dag van onze reis.

Met bovengenoemde titel is nu ook een degelijke reisgids voor het Verenigd Koninkrijk (inclusief Wales en Schotland, maar zonder Noord-Ierland) in de bibliotheek aanwezig. Bij het beoordelen van een gids kun je het beste even kijken bij de beschrijvingen van locaties die je zelf goed kent. In dit geval even gekeken bij Flamborough Head en de Bempton Cliffs, twee locaties op fietsafstand van Hull, waar de boot uit Rotterdam-Europoort aankomt. De informatie blijkt up to date te zijn. Het aantal Jan-van-genten neemt hier nog steeds toe, terwijl het aantal Papegaaiduikers afneemt. Vanuit Nederland zijn dit de gemakkelijkst bereikbare zeevogelkolonies.

Met bovengenoemde gids hebben we nu een serie die een flink stuk van Europa beslaat. Graag zou ik deze serie willen uitbreiden met een gids voor Scandinavië en Finland, maar die bestaat domweg niet. Vreemd eigenlijk, want vogels kijken is daar heel populair en ook zijn er veel vogelaars in ons land die regelmatig die kant op gaan. Al jaren wordt gespeculeerd over een nieuwe gids na het boek dat in 1995 verscheen, maar dat al jaren nergens meer (ook niet bij Moby Dick) te krijgen is. Wel zijn er recentelijk een gids voor de zuidelijke provincie Skåne en een gids voor Fins Lapland verschenen. Gelukkig is er tegenwoordig op het internet veel

informatie te vinden, veelal in de vorm van reisverslagen. Die verslagen noemen echter vooral de plekken waar georganiseerde reizen langs gaan. Het gevolg is dat je op bepaalde locaties minibusjes uit allerlei landen ziet staan, zoals wij dit voorjaar in Finland op diverse locaties merkten. Het voordeel van de vogelreisgidsen is dat je hiermee ook veel mooie plekken vindt die buiten de bekende routes liggen.

Lafranchis T., 2009. *Dagvlinders van Europa*. KNNV Uitgeverij Zeist. 416 p. Prijs €39,95 (4 euro korting voor leden KNNV en donateurs Vlinderstichting).

Dit boek is een vertaling en bewerking van het boek dat in 2004 eerst in het Engels en in 2007 in het Frans verscheen. In de Nederlandse bewerking zijn ook de vlinders van de Canarische Eilanden, Madeira, de Azoren en Cyprus opgenomen. Dit wijst er al op dat deze gids iedereen die in Europa op vakantie gaat van dienst wil zijn, ook als populaire bestemmingen als de genoemde eilanden worden bezocht.

Deze gids onderscheidt zich op twee manieren van de gangbare veldgidsen zoals bijvoorbeeld *De Nieuwe Vlindergids* (uitgave Tirion). In de eerste plaats kan de soort worden bepaald door

nauwgezet de determinatiesleutels door te werken. Mijn eigen ervaring is dat de neiging dat pad te volgen vaak gering is. Het zoeken van de juiste soort zal bij de meeste gebruikers vooral geleid worden door het goed kijken

naar de vele afbeeldingen. Toch kunnen die sleutels goede diensten verlenen bij bijvoorbeeld het bepalen van één van de soorten van het omvangrijke geslacht *Erebia*. Door eerst wat te bladeren kom je er snel achter dat je een of andere *Erebia* hebt gezien.

Vervolgens kan de determinatiesleutel bij dit lastige geslacht je naar de juiste soort leiden.

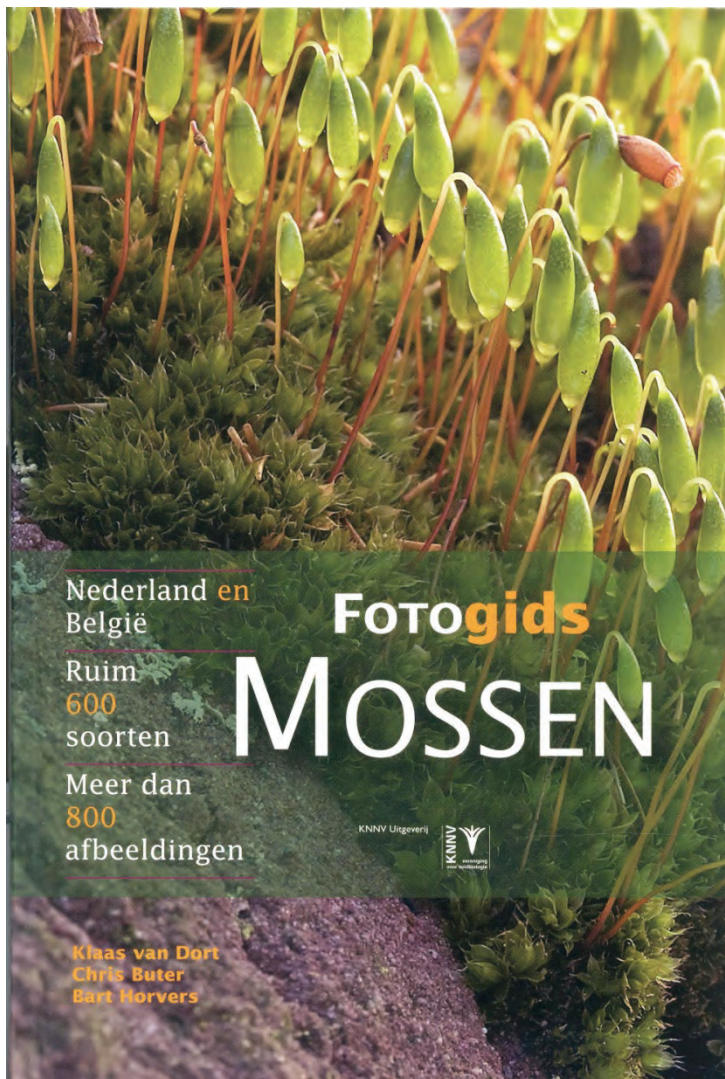
Het tweede punt waardoor deze gids opvalt zijn de foto's. Vrijwel elk vlinderboek werkt met tekeningen waarbij de vlinders in 'opgeprikte' toestand zijn afgebeeld. Dus keurig de vleugels geheel uitgespreid. Zo krijg je vlinders vaak helemaal niet te zien.

Een bekend voorbeeld is de Heivlinder die vlak achter de zeereep op zandige stukjes niet zeldzaam is. Deze vlinder klapt onmiddellijk na de landing de vleugels dicht en laat dan ook vaak de bovenzvleugel geheel of gedeeltelijk wegzakken achter de ondervleugel. In het hier besproken boek staan alle soorten heivlinders dus met samengeklapte vleugels afgebeeld. Hoe de bovenzijde er uit ziet wordt helaas niet even met een tekening duidelijke gemaakt. Wat de teksten betreft, deze zijn in dit boek erg beknopt gehouden.

Bij de meeste soorten is een verspreidingskaartje opgenomen en uiteraard wordt de vliegtijd vermeld.

Het nieuwe vlinderboek is een prima gids voor het op naam brengen van alle Europese vlinders. Het zal moeilijk zijn een keuze te maken tussen deze gids en de al wat oudere *De Nieuwe Vlindergids*, al gaat mijn voorkeur uit naar de laatste vanwege de veel uitvoeriger tekst. De echte liefhebber zal beide boeken willen hebben om zo de voordelen van beide gidsen te kunnen combineren.

van Dort K., C. Buter & B. Horvers, 2010. *Fotogids Mossen*. KNNV Uitgeverij Zeist. 384 p. Prijs €49,95 (5 euro korting voor leden KNNV).

Op 22 september 2006 verzorgden Chris Buter en Bart Horvers een boeiende lezing over mossen in het Jan Verwey Natuurcentrum. Velen zullen zich nog de fantastische macro-opnamen van allerlei mossen herinneren, gemaakt door Bart Horvers. Gelukkig is laatstgenoemde doorgedaan met het fotograferen van mossen, waarbij de kenners hem naar plekken brachten waar ook de zeldzaamste mossen van onze flora groeien. Het resultaat van deze arbeid is nu te vinden in de prachtige *Fotogids Mossen*.

Deze fotogids zal de belangstelling voor mossen ongetwijfeld doen toenemen. Het boek ziet er aantrekkelijk uit en de tekst op de achterkant nodigt uit om aan het determineren van mossen te beginnen. Toch wordt daar de

zaak wat al te simpel voorgesteld. Zo is te lezen: "Dit boek is expliciet bedoeld voor wie snel en gemakkelijk veel mossen wil leren. Afbeeldingen en detailopnamen maken het mogelijk de meerderheid van de mossen in één oogopslag op naam te brengen." In het persbericht van de KNNV Uitgeverij is nog te lezen: "Nog nooit was het herkennen van mossen zo eenvoudig!"

Als je met deze instelling aan mossen begint, zal het wellicht op een teleurstelling uitlopen. Gelukkig zijn er mossen die gemakkelijk, al dan niet met een goede loop, op naam te brengen zijn, maar voor veel mossen geldt dat zeker niet. Daar heeft de lange lijst met errata misschien ook wel iets mee te maken. Van 73 (veelal zeer zeldzame) van de ruim 600 soorten was de naam bij de afgebeelde soort niet juist! Zelf bezoek ik enkele jaren de bijeenkomsten van de Mossenwerkgroep (eerste dinsdagavond in de maand, zie Strandloper juni 2010, pagina 6). Dankzij het enthousiasme en het engelengeduld van Joop Kortselius lukt het mij en anderen een beetje wegwijs te worden in de wondere wereld van de mossen. Dat het determineren van de meeste mossen met dit nieuwe boek nu en fluitje van een cent is geworden, zal niemand van ons durven beweren, al zal iedereen beamen dat dit een mooie steun in de rug zal zijn.

De Fotogids Mossen behandelt de mossen niet per familie, maar per landschapstype.

Dat is in veel gevallen een gouden greep! Sta je in het Kootwijkerzand dan hoef je maar 32 soorten goed te bekijken. Maar sta je bij een bunker in de duinen dan zul je moeten kiezen uit liefst 138 soorten. Het nadeel van deze benadering is dat de soorten van één familie vaak zijn uitgewaaierd over vele hoofdstukken. Ben je gehecht aan een systematische aanpak, dan is de prachtige nieuwe Engelse fotogids (met veel tekst per soort) een aanrader: *Mosses and Liverworts of Britain and Ireland a field guide*, uitgegeven in 2010 door de British Bryological Society (848 pagina's; 31,95 euro). N.B. De lijst met errata (zie www.blwg.nl) is bijgevoegd in het exemplaar van de *Fotogids Mossen* dat in de Jan Verwey Bibliotheek ligt.